

Taşıyanın sorumluluğu için ziya, hasar veya teslimde gecikmeye sebebiyet veren olgunun, eşya taşıyanın hakimiyeti altındayken meydana gelmiş olması lazımdır. Bu süre, eşyanın taşınmak üzere taşıyana teslim edildiği anda başlar.

ZIYA; taşıyanın taşımak üzere teslim aldığı eşyayı kısmen veya tamamen teslim etmek gücünden sürekli olarak yoksun olmasını ifade eder.

HASAR; eşyanın değerinin azalmasına sebebiyet veren her türlü maddi kötüleşmeyi ifade eder.

GEÇ TESLİM ise eşyanın navlun sözleşmesinde belirlenen veya belirlenmediyse olayın özelliklerine göre tedbirli bir taşıyandan eşyanın tesliminin makul olarak istenebileceği sürede teslim edilmemesidir. Teslim süresinin dolmasından itibaren eğer aralıksız 60 gün geçmiş ve eşya hâlen teslim edilmemişse bu halde eşya zayi olmuş sayılabilir.

Sorumluluktan Kurtulma Halleri: Taşıyan, kendisinin veya adamlarının kastından veya ihmalden doğmayan sebeplerden ileri gelen ziya veya hasar yada geç teslimden sorumlu değildir. Taşıyan ziya-hasar veya geç teslim sebebiyet veren olgunun meydana gelmesinde ikendisinin veya adamlarının kusuru bulunmadığını ispat ettiği takdirde sorumluluktan kurtulur. Taşıyanın kusurunun tesbitinde tedbirli bir taşıyandan beklenen dikkat ve özen esas alınır.

Mutlak Sorumsuzluk Sebepleri: Taşıyan, şahsi kusuru dışında adamlarının geminin serkisi veya başkaca teknik idaresindeki kusuru sonucu eşyanın ziya veya hasara uğramasından yada geç tesliminden ileri gelen zararlardan sorumlu değildir. Taşıyan teknik kusurun kendi kusurundan kaynaklanmadığını ispat ettiği takdirde bundan ileri gelen zararlardan sorumlu değildir. Teknik kusur geminin serkisiyle ilgilidir. Ticari kusur ise yükün salimen taşınmasına yönelik alınması gereken tedbirlerdeki kusurdur.

Taşıyan, şahsi kusurundan kaynaklanmayan, adamlarının kusuruyla sebebiyet verdikleri yangından da sorumlu değildir. Taşıyanın adamlarının yangına sebebiyet veren kusuruna türü yada derecesi önemli değildir. Her halükârda taşıyan sorumsuzdur. Yangından söz edebilmek için açık bir ateş veya alevin mevcudiyeti zorunludur.

Diğer bir mutlak sorumsuzluk sebebi de TTK 118'de söz edilen müsterek avaryaya hali haris can ve eşya kurtarma veya tefebbüsünden ileri gelen sorumsuzluktur. Bunun eşya kurtarmaya yönelik olduğu durumda aynı zamanda makul bir hareket tarzı oluşturması gerekir.

Eşyanın cins veya değerinin kasten yanlış bildirilmesi de yine taşıyanın mutlak sorumsuzluğunu doğuran bir haldir.

20 Nisan 2017

EŞYANIN İNCELENMESİ-BİLDİRİM

İnceleme: Gönderilen eşyayı teslim almadan önce taşıyan, kaptan veya gönderilen, eşyanın hâl ve durumunu, ölçü-sayı veya tartısını tesbit ettirmek amacıyla mahkemeye müracaat edip, tayin edilecek yetkili uzmanlara inceletebilir. Giderler başvuruda bulunan tarafından karşılanır. İnceleme sonucunda taşıyanın tazminat vermesi gereken bir ziya veya hasarın mevcudiyeti tesbit edilirse inceleme giderleri taşıyana ait olur.

Bildirim: Kanunda öngörülen şekilde bir inceleme yaptırılmadığı takdirde, gönderilenin haricen belli olan ziya veya hasarı en geç teslim alma sırasında taşıyana yazılı olarak bildirmesi şarttır. Ziya veya hasar haricen belli değilse bildirim teslim tarihinden itibaren aralıksız olarak hesaplanacak 3 gün içinde gönderilmesi gereklidir. Herhangi bir inceleme yaptırılmadı ve bildirimde de bulunulmadıysa bu durumda taşıyanın eşyayı taşıma senedinde yazılı olduğu gibi teslim ettiği kabul edilir. Böyle bir durumda ziya veya hasar varsa bu zarar dolayısıyla taşıyanın sorumlu olacağı kabul olunur. Bu karinelerin aksi ispat edilebilir.